

РІШЕННЯ
РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ДФ 110.081.2026
ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Здобувач ступеня доктора філософії Заліпаєв Юрій Валерійович, 1989 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2013 році Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», де здобув повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство» та отримав кваліфікацію юриста, а у 2019 році – Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, де здобув другий (магістерський) рівень вищої освіти за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».

З 2022 року навчається в аспірантурі Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (4-й рік навчання, денна форма, контракт), успішно виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 110.081.2026, утворена наказом ректора Одеського національного університету імені І. І. Мечникова МОН України, м. Одеса від «27» травня 2026 року № 42/ОД, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради Ольги Гаран – доктора юридичних наук, професора, професора кафедри адміністративного та господарського права Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Рецензентів:

1. Андрія Смітюха – доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільно-правових дисциплін, проректора з науково-педагогічної роботи та міжнародного співробітництва Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

2. Світлани Клейменової – кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Офіційних опонентів:

1. Тараса Гуржія – доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Державного торговельно-економічного університету.

2. Іванни Задой – кандидата юридичних наук, доцента, завідувача кафедри загальноправових дисциплін Національного університету «Одеська морська

академія».

на засіданні «9» липня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право ЗАЛПАЄВУ Юрію Валерійовичу на підставі публічного захисту дисертації «Захист права інтелектуальної власності заходами адміністративної відповідальності» за спеціальністю 081 Право.

Дисертацію виконано в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова МОН України, місто Одеса.

Науковий керівник: Олександр МИКОЛЕНКО – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного та господарського права Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконаного українською мовою. У дисертації містяться нові науково-обґрунтовані результати дослідження, які виконують наукове завдання, що полягає у розкритті місця і ролі заходів адміністративної відповідальності в системі заходів адміністративно-правового захисту права інтелектуальної власності, у розробці нових теоретичних підходів до підстав адміністративної відповідальності і порядку притягнення осіб до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері інтелектуальної власності, а також у вдосконаленні на цій підставі норм адміністративно-деліктного законодавства.

Уперше: виділено та охарактеризовано етапи розвитку адміністративно-деліктного законодавства у сфері інтелектуальної власності на підставі постатейного аналізу історичних особливостей правового закріплення заборон в Особливу частину КУпАП; на підставі найбільш повного аналізу історії розвитку наукової думки про адміністративну відповідальність у сфері інтелектуальної власності та аналізу розвитку методологічних підходів до визначення адміністративно-правового захисту інтелектуальної власності були визначені основні напрями адміністративно-правових досліджень, що проводились у відповідній сфері з 1991 року по сьогодні; запропоновано визначення заходів адміністративного примусу та заходів адміністративної відповідальності як систему обмежувальних заходів, що дозволило уникнути теоретичних протиріч, породжених змістовним співвідношенням понять «заходи примусу», «примусові заходи», «заходи попередження», «превентивні заходи» та «адміністративні санкції»; на підставі аналізу представлених в науковій літературі наукових думок та положень чинного законодавства запропоновано авторський перелік спеціальних ознак, що характеризують

провадження в справах про адміністративні правопорушення в сфері інтелектуальної власності. Удосконалено: положення щодо визначення ознак юридичного складу адміністративного правопорушення, яке посягає на право інтелектуальної власності, що може бути враховане в положеннях Особливої частини КУпАП; теоретичні положення щодо порядку притягнення особи до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушення, яке посягає на право інтелектуальної власності, що дозволило сформулювати низку пропозицій для вдосконалення процесуальних норм КУпАП. Дістали подальшого розвитку: положення щодо характеристики особливостей адміністративно-правового регулювання, що дозволило пояснити особливості адміністративно-правового регулювання та адміністративно-правового захисту сфери інтелектуальної власності; наукові положення щодо заходів адміністративного примусу, що дозволило виявити специфіку заходів адміністративної відповідальності як у загальній системі заходів адміністративного примусу, так і у системі заходів адміністративного примусу, які застосовуються для охорони і захисту права інтелектуальної власності; положення щодо юридичного складу адміністративного правопорушення, що дозволило розкрити і охарактеризувати суб'єктивні та об'єктивні ознаки адміністративних правопорушень, які посягають на сферу інтелектуальної власності; наукові положення щодо адміністративно-юрисдикційної діяльності, що дозволило розкрити специфіку діяльності суб'єктів адміністративного розслідування та діяльність суду щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері інтелектуальної власності.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації, є достовірними, аргументованими та належним чином обґрунтованими. Наукові результати, представлені в роботі, є особистим теоретичним і практичним внеском здобувача. З аналізу змісту тексту дисертаційної роботи варто зробити висновок про відсутність ознак академічного плагіату, фальсифікації та інших порушень академічної доброчесності, що могли б поставити під сумнів самостійний характер виконаної дисертантом роботи.

Авторські висновки та пропозиції, обґрунтовані у дисертації, можуть бути використані у науково-дослідницькій, нормотворчій, правозастосовній сферах, а також у навчально-методичній роботі та навчальному процесі. Дисертаційна робота відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня

2022 року № 44 (зі змінами), та оформлена згідно з вимогами наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Здобувач має 8 наукових публікацій за темою дисертації, з них: 4 – статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; 4 – тези доповідей в збірниках матеріалів наукових конференцій:

1. Заліпаєв Ю.В., Пузирний О.О. Проблемні питання захисту адвокатом прав інтелектуальної власності. Правова держава. 2023. № 50. С. 43-52. DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2023.50.280268>.

2. Заліпаєв Ю.В. Система заходів адміністративної відповідальності за порушення в сфері інтелектуальної власності: сьогодення та перспективи розвитку. Аналітичне-порівняльне правознавство: наукове видання. 2024. № 3. С. 335-340. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.03.57>.

3. Заліпаєв Ю.В. Адміністративно-правові механізми захисту прав інтелектуальної власності в цифрову епоху: сучасні виклики та перспективи розвитку. Український політико-правовий дискурс: наукове видання. 2025. Випуск 13. С. 1-18. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16657519>.

4. Заліпаєв Ю.В. Особливості розвитку адміністративно-деліктного законодавства щодо захисту права інтелектуальної власності. Актуальні проблеми держави і права. 2025. № 108. С. 43-49. DOI: <https://doi.org/10.32782/apdp.v108.2025.5>.

5. Заліпаєв Ю.В. Адміністративні превентивні заходи захисту інтелектуальної власності: реєстрація торговельної марки та промислового зразку, патентування корисної моделі (винаходу). Матеріали 77-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (23-25 листопада 2022 р., м. Одеса) / відп. ред. О.В. Побережець; ред. кол.: А. Л. Святошнюк, Т. В. Степанова та ін. Одеса: Олді+, 2022. С. 6-9.

6. Заліпаєв Ю.В. Адміністративна відповідальність за порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності. Матеріали 78-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (22-24 листопада 2023 р., м. Одеса) / відп. ред. О. В. Побережець; ред. кол.: Є. І. Масленніков, А. Л. Святошнюк та ін. Одеса: Олді+, 2023. С. 7-10.

7. Заліпаєв Ю.В. Визнання торговельної марки добре відомою в Україні та адміністративна відповідальність за порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності. Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм

права : матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кременчук, 5 грудня 2025 р.). Львів – Торунь : Liha-Pres, 2025. С 67-70.

8. Заліпаєв Ю.В. Порухення прав на об'єкт права інтелектуальної власності як підстава адміністративної відповідальності: історія та сучасність. Права людини та публічне врядування : матеріали VIII Міжнародного правничого форуму, (м. Чернівці, 30 травня 2025 р.). Львів–Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 540-543.

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Рецензент Смітюх Андрій Володимирович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародного співробітництва Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Оцінка позитивна. Висловлені рецензентом зауваження:

1. Здобувач в дисертації порівнює та співвідносить поняття «охорона» і «захист», а також пропонує своє бачення як системи адміністративно-правового захисту права інтелектуальної власності в Україні, так і системи заходів адміністративної відповідальності, які спрямовані на захист права інтелектуальної власності. Втім, якщо виходити із класифікації функцій права на регулятивну і охоронну, то в наукових джерелах превалює думка, що охоронна функція адміністративного права домінує у сфері інтелектуальної власності. Чи погоджується здобувач з даною думкою та які аргументи стосовно цього може запропонувати?

2. Охорона прав інтелектуальної власності забезпечується сьогодні в основному заходами цивільно-правового захисту. Адміністративно-правові заходи захисту прав інтелектуальної власності розглядаються у науковій літературі: а) як допоміжні; б) як виключення із загального правила; в) як втручання публічно-правових заходів у приватноправову сферу правового захисту. Де, на думку здобувача, проходить межа між необхідним адміністративно-правовим захистом сфери прав інтелектуальної власності та надмірним адміністративно-правовим втручанням у відносини інтелектуальної власності?

Рецензент Клейменова Світлана Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Оцінка позитивна. Висловлені рецензентом зауваження:

1. На сторінці 231 дисертації здобувач висвітлює питання щодо запровадження в нашій країні Єдиного українського порталу з питань порушень прав інтелектуальної власності. У зв'язку із цим постає питання – Як Єдиний український портал з питань порушення прав інтелектуальної власності, на думку здобувача, може змінити систему адміністративної відповідальності у цій сфері?

2. Як витікає із положень дисертації – захист права інтелектуальної власності забезпечується сьогодні в Україні переважно нормами таких галузей права як цивільне, кримінальне та адміністративне право. Чи не створює активне застосування заходів адміністративного примусу у сфері інтелектуальної власності ризику їх дублювання із цивільно-правовими і кримінально-правовими засобами захисту? За якими ознаками чи критеріями їх слід розрізняти?

Опонент Гуржій Тарас Олександрович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права Державного торговельно-економічного університету. Оцінка позитивна. Висловлені опонентом зауваження:

1. Висвітлюючи та обґрунтовуючи в підрозділі 1.2 дисертації місце адміністративної відповідальності у системі адміністративно-правових заходів захисту права інтелектуальної власності в Україні здобувач торкається також питання визначення заходів адміністративного примусу. Теорія адміністративного права та положення національного законодавства (наприклад, Закон України «Про Національну поліцію») суперечливо висвітлюють питання як визначення, так і структури заходів адміністративного примусу. Хотілося б почути від здобувача його власне бачення як самих проблем у окресленій сфері, так і шляхів їх вирішення.

2. У рубриці «Наукова новизна одержаних результатів» здобувач стверджує, що уперше в дисертації було запропоновано визначення заходів адміністративного примусу та заходів адміністративної відповідальності як систему обмежувальних заходів, що, на думку здобувача, дозволило уникнути теоретичних протиріч, породжених змістовним співвідношенням понять «заходи примусу», «примусові заходи», «заходи попередження», «превентивні заходи» та «адміністративні санкції» (с. 19 дис.). Чим було обумовлене використання в роботі поняття «обмежувальні заходи» при характеристиці заходів адміністративного примусу, що застосовуються у сфері захисту права інтелектуальної власності?

3. В підрозділі 1.4 дисертації здобувач робить розгорнутий аналіз історії розвитку адміністративно-деліктного законодавства з питань захисту права інтелектуальної власності заходами адміністративної відповідальності. Перша стаття, яка з'явилась в КУпАП та передбачала відповідальність за порушення у сфері інтелектуальної власності, була стаття 51-2. Вона є основною статтею, яка без заперечень всіма адміністративістами відноситься до правопорушень, що посягають на сферу права інтелектуальної власності. Ця стаття за останні тридцять років неодноразово змінювала свою назву та зміст. Хотілося б почути від здобувача аргументовану відповідь на питання – Чим були обумовлені такі зміни і чи відповідає сучасний зміст даної статті всім потребам сьогодення?

4. В підрозділі 2.1 дисертації достатньо повно розкриті особливості суб'єкта складу адміністративних правопорушень, які посягають на право інтелектуальної власності. Втім, в науковій літературі виділяється таке поняття як «особливий суб'єкт адміністративної відповідальності», до яких відносять і неповнолітніх осіб у віці від 16 до 18 років. У зв'язку із цим, до здобувача виникає наступне питання – Чи може бути суб'єктом адміністративної відповідальності за порушення в сфері інтелектуальної власності неповнолітня особа?

5. Порядку притягнення осіб до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушень у сфері інтелектуальної власності здобувач приділив лише підрозділ 2.3 дисертації. Вважаємо, що на сучасному етапі розвитку адміністративно-деліктного законодавства важливо було більш детально зупинитись на характеристиці особливостей провадження у справах про адміністративні правопорушення, які посягають на право інтелектуальної власності (тобто приділити цьому питанню більше уваги ніж один підрозділ дисертації, виділивши проблеми, що виникають на кожній із стадій провадження, та шляхи їх можливого вирішення), адже всупереч існування норм КУпАП, що встановлюють такий порядок, вони не завжди реалізуються на практиці.

Опонент Задоя Іванна Іванівна – кандидат юридичних наук, доцент, завідувачка кафедри загальноправових дисциплін Національного університету «Одеська морська академія». Оцінка позитивна. Висловлені опонентом зауваження:

1. Перше, на що звертає увагу аналіз структури дисертації, це окремий розгляд історії розвитку наукової думки про адміністративну відповідальність за порушення у сфері інтелектуальної власності (підрозділ 1.3) та окремий розгляд історії розвитку адміністративно-деліктного законодавства у сфері

охорони права інтелектуальної власності (підрозділ 1.4). Чим був обумовлений такий підхід, адже беззаперечним є вплив наукової думки на розвиток національного законодавства та, навпаки, вплив новел законодавства на розвиток наукової думки. Тобто ці процеси, на нашу думку, тісно взаємопов'язані між собою, а тому доречно було б їх розкривати в межах одного підрозділу роботи.

2. Друге зауваження тісно пов'язане із попереднім. Автор детально аналізує всі зміни та доповнення, що вносились у статті Особливої частини КУпАП та які стосувалися правопорушень у сфері інтелектуальної власності. Яке методологічне значення мало дослідження розвитку адміністративно-деліктного законодавства щодо захисту права інтелектуальної власності?

3. Правовідносини, які виникають між суб'єктом адміністративно-юрисдикційної діяльності та правопорушником права інтелектуальної власності в межах провадження в справах про адміністративні правопорушення є публічно-правовими відносинами, тобто відносинами, в яких присутній публічний інтерес. У зв'язку із цим, до здобувача виникає наступне питання – У чому полягає публічний інтерес у справах про порушення прав інтелектуальної власності, якщо самі ці права за своєю юридичною природою традиційно належать до сфери приватноправового регулювання?

4. Здобувач торкається в своєму дослідженні проблематики класифікації заходів адміністративного примусу та наголошує на тому, що всі заходи адміністративного примусу (тобто і заходи попередження, і заходи припинення, і заходи адміністративної відповідальності) застосовуються для захисту права інтелектуальної власності та для запобігання відповідних правопорушень у майбутньому. Чи обмежуються заходи адміністративного запобігання виключно заходами адміністративного примусу? І які адміністративно-правові заходи запобігання порушенням прав інтелектуальної власності, на думку здобувача, є найбільш ефективними і чому?

5. В дисертації автор характеризує провадження в справах про адміністративні правопорушення переважно як процесуальне провадження. Хотілося б почути власне бачення автора щодо проблематики стосовно того чи є провадження в справах про адміністративні правопорушення процедурним чи процесуальним провадженням.

Голова Гаран Ольга Володимирівна – доктор юридичних наук, професор, професора кафедри адміністративного та господарського права Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Оцінка позитивна, без зауважень.

Здобувач надав обґрунтовані відповіді на висловлені зауваження опонентів і рецензентів, а також на інші запитання та показав високий науковий рівень в ході дискусії. Зазначені зауваження не впливають на основні наукові висновки та загальне позитивне враження від дисертаційної роботи.

Результати відкритого голосування:

Подано голосів – п'ять,

«За» – 5 (п'ять) членів ради;
«Проти» – немає;
«Утримались» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 110.081.2026 Одеського національного університету імені І. І. Мечникова присуджує Заліпаєву Юрію Валерійовичу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Ольга ГАРАН

*Підпис голови разової
спеціалізованої вченої
ради Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
Гаран даєвідує.*

